

Sommer, Petr

PhDr. Irena Pavlů

Archaeologia historica. 2022, vol. 47, iss. 1, pp. 387-388

ISSN 0231-5823 (print); ISSN 2336-4386 (online)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/>

Access Date: 28. 11. 2024

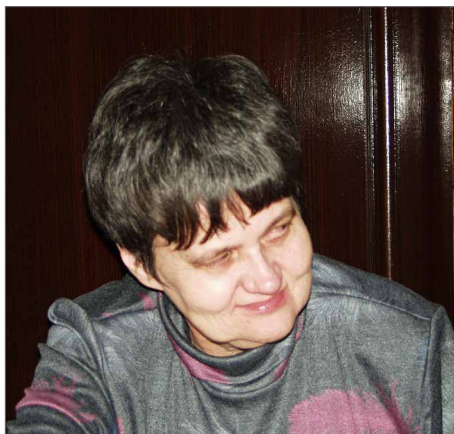
Version: 20220913

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

KRONIKA

PhDr. Irena Pavlů

V letošním roce oslavila významné životní jubileum milá a laskavá členka naší archeologické komunity paní dr. Irena Pavlů (rozená Kalvová). Narodila se 8. května 1942 v Praze a její život je s tímto městem spjat dodnes. V roce 1959 zde – v Libni – maturovala a v témže roce se pokusila o vstup do studia dějin umění na Filosofické fakultě Univerzity Karlovy. Byla však 50. léta a její otec byl v roce 1951 odsouzen za tzv. protistátní činnost. Šlo o vykonstruované obvinění, ale jak se to v té době dělo, jeho důsledkem bylo nejenom otcovo uvěznění, ale i zamítnutí Irenina vstupu na fakultu. V následujících dvou letech proto pracovala jako dokumentátorka v Muzeu hlavního města Prahy, kde se sblížila s archeologií. V roce 1960 se opět pokusila o přijetí na FF UK, tentokrát na obor archeologie, ale

i tento pokus automaticky ukončilo další odmítnutí, opět z kádrových důvodů. Zůstala proto jako archeologický dělník zaměstnankyní Muzea hlavního města Prahy, kde jí byl vedoucím a účinným učitelem archeologie dr. Norbert Mašek. V tom kruhu dobové nepřízně to nebylo špatné řešení, sám jsem měl možnost o řadu let později „ochutnat“ přátelskou a kolegiální atmosféru „Hanspaulky“, tehdy ovšem už pod vedením dr. Marie Fridrichové. Začala už také 60. léta, období všeobecného uvolnění, které nemilované slovo později pojmenovalo jako dočasné. Neúnavná Irena podala další žádost, tentokrát o mimořádné studium archeologie, s níž uspěla. Dobový „Absurdistán“ kapituloval před posvátnými slovy „dělnické povolání“, která do příslušné kolonky dodatečně vepsal tehdejší šéf Ústavu pro pravěk FF UK, prof. Jan Filip. Studium úspěšně ukončila v roce 1967 dodnes pověstnou diplomní prací *Pražská keramika 12. a 13. století*. Tato práce vyšla v roce 1971 jako 4. svazek řady *Præhistorica* a stala se podstatným příspěvkem k dobové diskusi o potenciálu studia středověké keramiky a o možnostech kvantitativního hodnocení velkých souborů archeologických pramenů. Je také první monografií sumarizující a hodnotící starší středověké nálezy z území hlavního města a je dodnes citována ve WOSu.

Mezitím se v roce 1961 Irena vdala a stala se maminkou. Absolutorium archeologie jí otevřelo cestu do Ústavu pro pravěk FF UK v Praze, kde působila v letech 1968–1971 jako pomocná asistentka a v letech 1972–1973 jako asistentka. Normalizační léta ale probudila staré běsy a v roce 1973 byla Irena opět z kádrových důvodů přeřazena na odborné místo s omezením vědecké práce, kariérního postupu a se zákazem pedagogické činnosti. Nicméně i s touto situací se statečně vyrovnala a svůj ročník, stejně jako řada ročníků následujících se s paní doktorkou Pavlů potkávaly jako s usměvavou správkyní ústavní knihovny, ústavních sbírek, demonstrátorkou archeologického materiálu při seminární výuce, spoluorganizátorkou studentských terénních praxí, řešitelkou ústavní administrativy a především jako s pilnou archeoložkou věrnou svému tématu – středověké keramice. Z řady jejích tehdy vzniklých studií je třeba vyzdvihnout zejména texty zaměřené na vyhodnocení nálezů keramiky z prostoru čáslavského hradebního pásma, které zkoumal Tomáš Velimský.¹ Jako odborná

1 Irena Pavlů, K počátkům Čáslavě. I. Katalog – archeologické nálezy při městských hradbách – Zu den Anfängen der Stadt Čáslav. I. Katalog – das an den Stadtmauren aufgefundenen archäologische Material, *Præhistorica* X, *Varia archaeologica* 3. Praha 1982, 75–160; Táž, K počátkům Čáslavě II. Zhodnocení archeologických dat – Zu den Anfängen der Stadt Čáslav. II. Auswertung der archäologischen Daten, *Præhistorica* XVIII, *Varia archaeologica* 5. Praha 1991, 119–137.

pracovnice Ústavu pro pravěk FF UK působila od roku 1974 do roku 1989, kdy odešla do částečného důchodu, ale při polovičním úvazku se na práci Ústavu podílela dále.

Je krásné, že se po změně režimu a doby s Irenou Pavlů setkáváme dodnes. Za kádrové postihy, které ji pronásledovaly čtyři desítky let, se vlastně žádné satisfakce nedočkala. Její tatínek byl v roce 1990 posmrtně rehabilitován a jeho kauza byla prohlášena za naprostý konstrukt. O podobnou slovní rehabilitaci by i ona jistě a úspěšně mohla usilovat. Co však se ztracenými lety? Irena Pavlů je naštěstí životní optimistka. Její archeologické srdce učinilo pro českou archeologii v daných možnostech maximum. Její osobní život běžel klidně a spokojeně – k první dceři přibyly další dvě a dnes se s manželem – významným českým archeologem – dívají na úspěšně se rozrůstající klan Pavlů. Jsem ale přesvědčen, že to není žádný závěrečný happy end. Oba je čeká ještě spousta práce, ke které jim já i řada archeologických přátel přejeme pevné zdraví a hodně radostí.

Petr Sommer